

Selgitavaid märkmeid

K. O./Ü. "Looduse" poolt asutatava

R a k v e r e.

R A A M A T U L A A G R I P Õ H I V A R A

ja

esialgsete kavade kohta raamatute läbimüügi suurendamiseks.

I. Raamatulaagri põhivara asutamise põhjused ja eesmärk.

Viimaste aastate jooksul on võidud pidevalt jälgida huvi tõusu kirjanduse vastu. Raamatute läbimüük on kasvanud aastast aastasse tuginedes arvukale ja huvitatud ostjaskonnale üle maa. Ometi ei ole raamatukauplustel selles läbimüügis olnud seda tähtsust, mida nad õigustatult oleksid pidanud omama.

Aja nõudeist tingitud raamatuturu ümberkorraldmine on toonud kaasa raamatu leviku võrgu laienemise uute painduvamate müügiüksuste näol. Sellega on käinud paratamatult kaasas ka ostjaskonna pöördumine paremini varustatud ja soodsamaid müügitingimusi pakkuva müüja poole, mis omakorda on pidurdanud raamatute leviku tõusu kohapealsete raamatukaupluste kaudu, kuigi just raamatukauplus peaks olema raamatute levikul peamiseks keskuseks.

Analüüsidest lähemalt neid põhjusi, miks raamatute osatähtsus raamatutega kauplejate läbimüügis ei tõuse proportsionaalselt raamatute üldise läbimüügiga ja huvi tõusuga kirjanduse vastu, on selgunud ühe kaaluvama põhjusena, et enamik meie raamatukauplusi ei suuda küllaldaselt täita lugejate nõudeid. Sellega ei taheta teha mingisugust etteheidet raamatukauplustele, pigem rõhutatakse sellega rasket olukorda raamatuturul: raamat on raskelt kättesaadav lugejale, teisalt aga ka kaupmehele, kes on sunnitud soetama raamatuid tingimustel, mis ei õigusta suurema kapitali paigutamist raamatutesse.

RAAMATULAAGRI PÕHIVARA asutamisega on siin leitud olukorra ainus õnnelik lahendus. K. O./Ü. "Loodus" võtab sellega kaupluste varustamise raamatutega enda peale. Veendunud raamatute läbimüügi pidevas tõususes, varustab K. O./Ü. "Loodus" eriliselt soodsail tingimustel üle maa rea punkte täieliku mustervalimikuga oma raamatulaagrist, võttes endale ühtlasi ka kohustuse seda mustervalimikku alaliselt täiendada tema kirjastusel ilmuvate uute teostega. Nii kujunevad üle maa rahvarikkamaisse keskustesse teatavad kirjanduse põhilaod, kust igal kirjandushuvilisel on alati võimalus osta eesti loetavamaid ja väärtuslikumaid raamatuid. Sellega on osutatud suur teene raamatu kättesaadavaks tegemisel, mille otseseks tagajärjeks on ka raamatu leviku suurenemine kaupluste kaudu.

Kirjandushuvilised ei pöördu enam suuremates keskustes asuvate raamatukaupluste või kirjastuse poole, vaid teades oma linnas olevat kirjastuse täieliku musterlao, suunavad oma ostud sinna. - Aja jooksul toob see endaga kaasa uue olukorra meie raamatuturul, kus raamatukauplustele on jällegi kindlustatud kõige kaaluvam osa raamatu levikul.

K. O./Ü. "Loodus" aitab omalt poolt selleks kõigiti kaasa. Ta ei piirdu üksnes raamatukaupluste varustamisega raamatutega, vaid ta jääb nendega pidevasse ühendusse ja on neile aktiivselt abiks raamatute levitamisel ja leviku suurendamisel.

II. K. O./Ü. "Looduse" kaasabi raamatute levitamisel.

A. Esmajoones rakendab K. O./Ü. "Loodus" raamatukaupluse teenistusse oma PROPAGANDA-aparaadi. Reklaam on tänapäeval selleks vahendiks, mis loob esimese kontakti ostja ja müüja vahel ja K. O./Ü. "Loodus" on veendunud selles, et ta sõbralikus koostöös kohapealsete kaupmeestega suudab igale kauplusele kindlustada selle piirkonna kirjandushuviliste täieliku tähelepanu, võita kauplusele uusi raamatuseõpru ja hoida seda huvi pidevas kasvus.

K. O./Ü. "Loodus" astub selleks järgmisi samme:

1. TEATAB SUUREMAIS AJALEHIS oma raamatulaagri põhivara asutamisest keskustesse üle maa, tuues ära temaga lepinguvahekorra astunud kaupluste nimed ja asukohad.
2. ANNAB KAUPMEHE KASUTUSSE RINGKIRJU, milles on ülevaatlikult esitatud andmeid raamatulaagri põhivaras leiduvate raamatute kohta, raamatute ostu ja tellimise tingimuste kohta jne., mida äriomanik võib levitada oma ümbruskonnas.
3. KIRJASTAB IGA KAUPLUSE JAOKS ERINIMEKIRJA, varustatud kaupluse nime ja asukohaga. Nimekirjas on esitatud kõik kaupluses raamatulaagri põhivara alusel olevad K. O./Ü. "Looduse" raamatud, ja seda saadetakse igale kauplusele levitamiseks äriomaniku poolt soovitud arvul.
4. Saadab igale kauplusele levitamiseks TEATEID ILMUVATE RAAMATUTE kohta.
5. Annab kaupluste kasutada VAATEAKENDE kavandeid ja dekoratsioone.

B. Teiseks aitab K. O./Ü. "Loodus" kaasa RAAMATUTE VÄLIMUSE SÄILITAMISEL.

Seni on raamatukauplejad sageli kurtnud, et nad peavad suuri kahjusid kandma riknenud ja määrdinud raamatute mahakirjutamise arvel, mida nad ei saa enam müüa kaanehinna eest. Eriti määrdivad, tolmuvad ja pleegivad raamatud, mis on seisnud mõne aja vaateaknas või sisemistes vitriinides. Et seda pahet vältida, annab K. O./Ü. "Loodus" kõigile raamatulaagri põhivara omandajatele tarbe korral uusi puhtaid raamatuümbriseid ja võimaluse piirides ka kaasi. Seda saab kirjastus teha loomulikult ainult nende raamatute kohta, mis ilmuvad alates käesolevast sügisest. Selle soodustuse omanikuks saavad ainult raamatulaagri põhivara omandajad.

Ka on kirjastusel katsetamisel tolmukindel ja läbipaistev, kuid päikesekiirte pleegitavat mõju hävitav paber, millesse edaspidi kavatakse pakkida kõik parema välimusega raamatud. Praegu ei luba seda paberit veel massiliselt tarvitusele võtta selle kõrge hind, mis sunniks tunduvalt tõstma raamatu müügihinda. On aga kindlaid lootusi, et samu ülesandeid täitvat paberit saab valmistada palju odavamini, mis võimaldaks selle kasutamist iga raamatu välimuse kaitsemisel.

III. Põhivara läbimüügi suurendamiseks

kavatseb K. O./Ü. "Loodus": 1. - jätta raamatulaagri põhivara omandajate hooleks ka KOHALIKKUDE VÄIKEKAUPMEESTE VARUSTAMISE. See moodus on kahtlemata otstarbekam ja ökonoomsem kui senine kord, kus iga väikekaupmees tellis oma raamatud otse kirjastuselt. Üsna sagedased on juhtumid, kus mõne provintsi pisiraamatukauplusele tuleb saata üksikuid, mõnekümne sendiseid raamatuid posti teel. Mõnekrooniste või sageli ka mõnekümnesendiste arвете kirjutamisest,

nende läbikandmisest kõigist raamatupidamise raamatuist ja karto- teekidest tekkiv kulu ületab sageli arve järgi saadava summa. Ar- vates sinna juurde veel pakkimis- ja saatekulud, on ilmne, et sellist müügioperatsiooni ei saa lugeda majanduslikult kasulikuks. Peale selle peab raamatukaupmees ja ühtlasi ka ostja mainitud raamatut ootama vähemalt kaks päeva, enne kui selle kätte saab. Kohalik põhi- varaladu võib aga tema soovi rahuldada õige kiiresti. Seepärast on kaalumisel ja väljatöötamisel lähedam kord põhivaralao-pidajate ja teiste kohalikkude raamatukauplejate vahel. Kui näiteks mõnes linnas asub 10 raamatukauplejat ja ühel nendest on K. O./Ü. "Looduse" raamatu- laagri põhivara, siis oleks täiesti loomulik, et teised üheksa raa- matukauplejat saaksid meie raamatuid kohalikust laagrist, mitte otse kirjastuselt. Kas kirjastus lähemal ajal saab keelduda igale pisi- kaupmehele otse raamatute müügist ja juhatada neid ostma kohalikust põhivaralao- st, see oleneb sellest, mil määral me suudame üldist raamatuturгу korraldada. On aga täiesti selge, et pisiraamatukaup- lejate üksikraamatute tellimised kui ebaratsionaalsed peaksid kaduma. Kirjastuse seisukohalt on need halvemad kui üksikostjad, kes tasu- vad raamatu hinna otsekohe ostu juures. On selge, et kirjastus ei saa üksikostjale (olgu raamatukaupleja) anda sellist hinnaalandust kui suuremate partiide ostjale. Seni on aga üldjoonis olnud raama- tukauplejatel, nii suurel kui väikesel arvul ostjatel, ühesugu- sed hinnaalandused ja maksutingimused. Siit peaks loogiliselt järeld- duma, et põhivaralao-pidaja ja kohaliku pisikaupmehe vahelise hin- naalanduse määramine ja reguleerimine ei peaks tekitama ülesamatuid raskusi, kui küsimuse lahendamisele asuda puhtmajanduslikkude print- siipide alusel.

2. K. O./Ü. "Loodus" näeks meeleldi, et raamatulaagri põhivara omanikud muutuksid energilisemaks oma ümbruskonnas uute ilmuvate raa- matute ETTETELLIMISTE VASTUVÖTMISEL ja hankimisel. Selle intensiiv- suse loomiseks ja ergutamiseks tahab kirjastus teha kõik, mis tema võimuses. Ettetellimise raamatud ja prospektid saadetakse otsekohe põhivara-pidajatele välja, nii et ta saaks ettetellimiste propagan- dat ja tellimiste vastuvõtmist oma ümbruskonnas alata otsekohe peale väljakuulutatud teosele ettetellimise avamist.

3. On loomulik, et põhivaralao-pidaja täidab ise oma ettetelli- mised. Kuid kirjastus näeks meeleldi, et PÕHIVARALAO-PIDAJA TÄIDAKS ERITASU EEST KÕIK tema ümbruskonnast antud ETTETELLIMISED, KA NEED, MIS ON SAADETUD OTSE KIRJASTUSELE VÕI MIS ON TULNUD KIRJASTUSELE AGENDI KAUDU. Sel moodusel on äriomaniku suhtes see paremus, et sel- lega luuakse kindel kontakt raamatulaagri põhivara omaniku ja ümbru- se raamatutarvitajate vahel. Igale kirjandushuvilisel on põhjust pöörduda raamatukaupluse poole ja nii võidakse hea kohtlemisega äri- le juurde võita rohkesti üksikraamatute ostjaid.

4. Ettetellimiste kõrval omab praegu raamatute levitamisel suurt tähtsust raamatute müümine osamaksude ja erilepingute alusel. Raama- tukauplused on seni sellest müügitehinguste emalseisnud. Raamatulaag- ri põhivara asutamisega tahab aga K. O./Ü. "Loodus" üle anda kohapeal- setele raamatukauplustele mitte üksnes valimiku oma raamatulaagrist, vaid tahab kõigiti kaasa aidata ka raamatute läbimüügi suurenda- misele. Selleks annab ta igale temagalepinguvahekorda astunud kaup- lusele võimaluse kõigi nende müügiviiside kasutamiseks, mis pika- ajaliste kogemuste põhjal on osutunud läbilöönuiks ja tulutoovaks. Üheks selliseks mooduseks on RAAMATUTE MÜÜK LEPINGU ALUSEL, mille eesmärgiks on võimaldada üksikostjale soodsail tingimusil suurema

hulga raamatute ostmist. Lepingu põhjal, milles ostja kohustub kindlaksmääratud tähtpäeval tasuma osa oma ostusummast, antakse ostjale kohe üle tema poolt koostatud raamatute valimik. Sõlmitud lepinguid võib kaupmees edasi anda kirjastusele lepingu põhjal müüdü raamatute arve katteks. Seni on seda müügiviisi kasutanud peamiselt ainult kirjastus. Võib aga kindlasti väita, et laiemalt tuttavaks saades aitab see tunduvalt kaasa ka kaupluse läbimüügi tõstmiseks raamatute arvel.

5. Et K. O./Ü. "Loodus" kavatseb aja jooksul LIKVIDEERIDA UUTE RAAMATUTE KOMISJONILE SAATMISE, siis jäävad K. O./Ü. "Loodusega" raamatulaagri põhivara vahetada astunud raamatukauplused suhteliselt teiste kauplustega palju SOODSAMASSE OLUKORDA. Nende põhivara täiendatakse lepingu alusel pidevalt uute ilmuvate raamatutega, samal ajal kui teised kauplused on sunnitud ostma raamatuid omal riisikol. Sellises olukorras kujunevad raamatulaagri põhivara omanikud paremini varustatud kauplusteks ja on täiesti loomulik, et raamatutarvitajaskond pöördub nende poole.

IV. Raamatulaagri põhivara kontrollimise ja uuendamise hõlbustamiseks

annab kirjastus iga raamatuga kaasa kaardi. Seni kui raamat seisab laos, on kaart raamatu vahel ja temale on märgitud raamatu lattu tulemise daatum. Kui aga raamat müüakse ära, siis võetakse kaart raamatu vahelt, märgitakse sellele müügi daatum ja kaart pannakse raamatukaupluse juhataja lauale selleks määratud kohta. Nii on kaupluse juhatajal igal õhtul ülevaade selle kohta, millised raamatud põhivarast on päeva jooksul ära müüdü ja millised ta lepingu § 5. kohaselt peab asemele tellima. Mainitud kaardid võetakse mõne aja järel kokku ja nende andmetel täiendatakse põhivara-laagrit. On uus raamat äramüüdü asemele saabunud, märgitakse selle saamise kuupäev kaardile, kaart pistetakse raamatu vahele ja asetatakse sellega koos riiulile. Müügi puhul kordub sama operatsioon. Nii näitab kaart peale põhivara-laagri seisuga ka iga üksiku raamatu liikumist. Et kaarti eksikombel koos raamatuga maha ei müüdüks, on nad varustatud erilise sälguga, mis ei lase kaarti raamatu vahele libiseda.

Kaardi suureks paremuseks on asjaolu, et ta võimaldab väga hõlpsat ja kerget põhivara-laagri kontrolli. Põhivara seis on alati see, mis ta nimestiku järgi peab olema, miinus juhataja laual olevad kaardid, sest need raamatud on põhivarast ära müüdü ja puuduvad seega riiulil.

*

Eeltooduga oleks kokkuvõtlikult esitatud kõik need paremused, mis on seotud raamatulaagri põhivara rajamisega. K. O./Ü. "Loodus", andes põhivara-pidajatele neid suuri soodustusi kõigi oma raamatute ja muude kirjastuse artiklite soetamiseks, on kindlas veendumuses, et ta sellega on tõhusalt kaasa aidanud tugeva koostöö loomiseks kaupmeeskonna ja kirjastuse vahel.

Seni on raamatute levitamise raske ülesanne lasunud nii kirjastajal kui kaupmehel, kes kumbki iseseisvalt on teid rajanud raamatu viimiseks rahva hulka. Raamatulaagri põhivarade asutamisega on loodud tugev side selle töö koordineerimiseks, mille eesmärk on olnud ja jääb ühiseks: EESTI RAAMATU LEVIKU TÕSTMINE.

RP./01-39.

K. O./Ü. "Looduse" juhatus.